

Ապահովագրության կանոններ

2011

Հաստատված է «ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ Խորհրդի կողմից (արձանագրություն թիվ 45, առ 26.04.2011թ.): Գործում է 2011 թ-ի ապրիլի 26-ից:

Ֆիզիկական անձանց քաղաքացիական պատասխանատվության ապահովագրություն

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ընդհանուր դրույթներ.....2

2. Ապահովագրության օբյեկտ.....2

3. Ապահովագրական պատահար.....3

4. Ապահովագրական պատասխանատվության ծավալ.....3

5. Ապահովագրական գումար և պատասխանատվության սահմանաչափ.....4

6. Ապահովագրավճարի վճարման կարգ.....4

7. Ապահովագրության պայմանագրի կնքման և դադարեցման կարգ.....5

8. Չհատուցվող գումար.....6

9. Կողմերի իրավունքները և պարտականությունները.....6

10. Ապահովագրական հատուցման վճարման կարգը.....8

11. Վեճերի լուծման կարգ.....9

1. Ընդհանուր դրույթներ

1.1 Համաձայն սույն կանոնների, «ԻՆԳՈ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԱՓԲԸ (այսուհետև Ապահովագրող) գործունակ ֆիզիկական անձանց (այսուհետև Ապահովադիր) հետ կնքում է երրորդ անձանց (այսուհետև երրորդ անձ, շահառու) կյանքին, առողջության կամ գույքին հասցված վնասներից պատասխանատվության ապահովագրության պայմանագրեր:

1.2 Ապահովագրության պայմանագիրը կարող է կնքվել ինչպես Ապահովադրի, այնպես էլ այլ ֆիզիկական անձի (այսուհետև Ապահովագրված անձ) պատասխանատվության ապահովագրության վերաբերյալ:

Այն դեպքում, եթե ապահովագրության պայմանագրով ապահովագրվել է այլ անձի պատասխանատվությունը, ապա Ապահովադիրն իրավասու է ցանկացած պահի, Նախքան ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալը փոխել Ապահովագրված անձին (եթե ապահովագրության պայմանագրով այլ բան Նախատեսված չէ), գրավոր տեղեկացնելով Ապահովագրողին այդ մասին:

1.3 պատասխանատվության ապահովագրության պայմանագիրը համարվում է կնքված հօգուտ այն անձանց, ում կարող է հասցվել վնաս, Նույնիսկ այն դեպքում, եթե պայմանագիրը կնքվել է հօգուտ Ապահովադրի կամ վնասի համար պատասխանատու Ապահովագրված անձի, կամ պայմանագրով սահմանված չէ թե ում օգտին է այն կնքվել :

Անձը, ում պատասխանատվության ռիսկն ապահովագրվել է պետք է Նշվի պայմանագրում, եթե այդ անձը չի Նշվել, ապա համարվում է ապահովագրված Ապահովադրի պատասխանատվությունը:

2. Ապահովագրության օբյեկտ

2.1 Ապահովագրության օբյեկտ հանդիսանում է Ապահովադրի (Ապահովագրված անձի) այն գույքային շահերը, որոնք չեն հակասում ՀՀ օրենսդրությանը և կապված են Ապահովադրի կողմից ֆիզիկական անձանց կյանքին, առողջությանը կամ գույքին, ինչպես նաև իրավաբանական անձանց գույքին պատճառված վնասի հատուցման հետ:

2.2 Ապահովագրությունը չի տարածվում պատասխանատվության վրա, որը կապված է

- ✓ ավտոտրանսպորտային միջոցների տնօրինման հետ
- ✓ պայմանագրում սահմանված տարածքներից դուրս փոխադրումների և բեռնափոխադրումների հետ
- ✓ մշտական, պարբերաբար կամ երկարատև ջերմային կամ գազի ապրեցության, գոլորշու, ճառագայթների, հեղուկի, խոնավության կամ ցանկացած այլ՝ այդ թվում նաև ոչ մթնոլորտային տեղումների (մոխիր, ծուխ, փոշի և այլն) հետևանքով առաջացած վնասների հետ

- ✓ Ապահովագրված անձի մասնագիտական գործունեության հետ
- ✓ Ապահովագրված անձի կողմից վարձով (վարձույթ, լիպինգ), գրավով կամ պատասխանատու պահպանման ընդունված իրերի վնասվելու, ոչնչացման կամ փչացման հատուցման պահանջի հետ
- ✓ Պայմանագրերի կամ ապահովագրված անձի հետ համաձայնեցված այլ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված հատուցման պահանջների, ինչպես նաև վճարումների հետ, որոնք կատարվում են որոշակի պարտավորությունների կատարման կամ պայմանագրերից բխող տույժերի փոխարեն
- ✓ Երաշխիքների կամ նմանատիպ պարտավորությունների կամ երաշխիքային պայմանագրերից բխող պահանջների հետ
- ✓ ՀՀ գործող օրենսդրությամբ նախատեսված հատուցման չափերից ավել ներկայացված պահանջների հետ
- ✓ հեղինակային իրավունքի, հայտանագործության իրավունքի, գյուտի կամ արտադրության օրինակների հետ կապված վնասների
- ✓ հատուցման պահանջների կամ նմանատիպ իրավունքների հետ, ներառյալ՝ գրանցված ֆիրմային և ապրանքային նշանների, դրանց տարրերի և անվանման չթույլատրված օգտագործումը
- ✓ բարոյական վնասների հատուցման պահանջների հետ
- ✓ պատվի, արժանապատվության և գործարար համբավի պաշտպանության պահանջների հետ

3. Ապահովագրական պատահար

3.1 Համաձայն սույն Կանոնների ապահովագրական պատահար է հանդիսանում ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում տեղի ունեցած իրադարձությունը, որը քաղաքացիական օրենսգրքի նորմերին համապատասխան հիմք է հանդիսանում երրորդ անձանց կողմից, իրենց պատճառված վնասի հատուցման համար, Ապահովադրի պահանջի ներկայացմանը:

3.2 Սույն Կանոններով ապահովագրական պատահար է համարվում Ապահովագրողի ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի ուժով վնասը հատուցելու պարտավորության սահմանման փաստը, որը հասցվել է տուժած անձին (անձանց) ապահովագրության պայմանագրով սահմանված տարածքում Ապահովագրված անձի մեղավորությամբ՝ առանց դիտավորության ծագած պատահարների հետևանքով:

3.3 Պատահարը համարվում է ապահովագրական, եթե վնասի պատճառման փաստը հաստատված է դատական մարմինների իրավական ուժի մեջ մտած որոշումների կամ Ապահովագրողի գրավոր համաձայնությամբ Ապահովադրի (Ապահովագրված անձի) տված համաձայնությունը, կապված Ապահովագրված անձանց կողմից երրորդ անձանց կյանքին և առողջությանը կամ գույքին հասցված վնասը հատուցելու գույքային պահանջների հետ:

4. Ապահովագրական հատուցում

4.1 Ապահովագրողը կրում է պատասխանատվություն, եթե ապահովագրական պատահարը, կապված Ապահովադրի ապահովագրված գործունեության հետ, առաջացել է

ա) տուժողի մահ, աշխատունակության կորուստ, մարմնական վնաս

բ) երրորդ անձանց պատկանող գույքի ոչնչացում կամ վնասվածք (գույքային վնաս):

4.2 Ապահովագրական պաշտպանվածությունը տարածվում է միայն այն ապահովագրական պատահարների վրա, որոնք վրա են հասել ապահովագրական պայմանագրի գործողության ընթացքում:

4.3 Ապահովագրողը հատուցում է նաև Ապահովադրի կողմից կատարված այն խելամիտ ծախսերը, որոնք իրականացվել են այլ անձանց կյանքը և ունեցվածքը փրկելու կամ վնասի չափը փոքրացնելու համար, որոնց ապահովագրական պատահարի հետևանքով հասցվել է վնաս:

4.4 Ապահովագրական ծածկույթը տարածվում է բացառապես այն ապահովագրական պատահարների վրա, որոնք տեղի են ունեցել ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում: Եթե ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարը հետևանք է նախքան պայմանագրի ուժի մեջ մտնելը տեղի ունեցած կամ սկսած պատճառների, ապա ապահովագրական հատուցումը ենթակա է վճարման միայն այն դեպքում, եթե Ապահովադրը

տեղյակ չի եղել և չէր կարող տեղյակ լինել ապահովագրական պատահարի առաջացմանը նպաստող պատճառների մասին:

4.5 Ցանկացած դեպքում ապահովագրական պատասխանատվությունը չի տարածվում

- ✓ ապահովագրության պայմանագրում սահմանված տարածքից դուրս տեղի ունեցած վնասի հատուցման պահանջի վրա,
- ✓ Ապահովադրի կամ դիտավորությամբ վնաս հասցրած ցանկացած այլ անձի ներկայացրած պահանջի վրա: Դիտավորությանը հասցված վնասի տակ հասկացվում է կատարած գործողությունը կամ անգործությունը, որը գիտակցաբար թույլատրվել է պատասխանատու անձի կողմից և դրա հետևանքով ապահովագրական պատահարի ի հայտ գալու հավանականությունը բավականին մեծ է,
- ✓ Ապահովադիրների միմյանց հանդեպ ներկայացված այն պահանջների վրա, որոնց պատասխանատվություններն ապահովագրված են միևնույն պայմանագրով,
- ✓ ներկայացված ցանկացած պահանջի վրա, որը հասցվել է ռազմական գործողությունների, ազգային շարժումների, ապստամբությունների, մասսայական անկարգությունների, ահաբեկչական ակտերի հետևանքով:
- ✓ ներկայացված այնպիսի պահանջների վրա, որոնք առաջացել են Ապահովադրի կողմից Ապահովագրողի հետ համաձայնեցրած ժամկետներում պատահարի այն հանգամանքների չվերացման հետ, որոնք զգալիորեն բարձրացնում են ռիսկայության աստիճանը և որոնց վերացման համար, ընդունված Նորմերին համապատասխան, Ապահովագրողի կողմից Ապահովադրին տրվել են ցուցումներ,
- ✓ այն պատահարների վրա, որոնք հետևանք են ռադիոակտիվ վարակման, ճառագայթման և միջուկային վառելիքի օգտագործման հետ կապված այլ գործողությունների,
- ✓ այն պատահարների վրա, որոնք առաջացել են Ապահովադրի կողմից օրենքի, որոշումների, տեղեկագրային և արտադրական կանոնների, Նորմերի և Նորմատիվային փաստաթղթերի խախտման հետևանքով:

5. Ապահովագրական գումար և պատասխանատվության սահմանաչափ

5.1 Ապահովագրական գումար (պատասխանատվության սահմանաչափ) է հանդիսանում այն գումարը, որը սահմանված է ապահովագրության պայմանագրում, որից ելնելով սահմանվում է ապահովագրավճարը և ապահովագրական հատուցումը:

5.2 Ապահովագրության պայմանագրում նշված պատասխանատվության սահմանաչափը համարվում է սահմանված բոլոր տեսակի վնասների համար միասնական գումարով ինչպես ֆիզիկական, այնպես էլ գույքային վնասների համար, եթե ապահովագրության պայմանագրում պատասխանատվության այլ սահմանաչափերը համաձայնեցված չեն

- ✓ յուրաքանչյուր ապահովագրված ռիսկի համար, ներառյալ դատական ծախսերի փոխհատուցումը (կ. 4.2)
- ✓ մեկ ապահովագրական պատահարի համար
- ✓ մեկ ապահովագրական պատահարի հետևանքով տուժած մեկ անձի հատուցման չափը

5.3 Ապահովագրության մեկ տարվա ընթացքում տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարների հետևանքով վճարման ենթակա ապահովագրական հատուցումների հանրագումարը չի կարող գերազանցել մեկ տարվա համար սահմանված պատասխանատվության սահմանաչափը:

5.4 Սույն կանոններով ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում ընդհանուր ապահովագրական գումարը սահմանվում է 10 000 (տասը հազար) ԱՄՆ դոլարին համարժեք, իսկ մեկ ապահովագրական պատահարի համար ապահովագրական պատահարը սահմանվում է 5 000 (հինգ հազար) ԱՄՆ դոլարին համարժեք, եթե ապահովագրության պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:

6. Ապահովագրավճարի վճարման կարգը

6.1 Ապահովագրավճարը սահմանվում է Ապահովագրողի կողմից՝ ելնելով իր սակագներից

6.2 Ապահովագրավճարը վճարվում է Ապահովադրի կողմից միանվագ ապահովագրության ամբողջ ժամանակահատվածի համար, եթե այլ բան նախատեսված չէ ապահովագրության պայմանագրով:

6.3 Ապահովագրավճարը կարող է վճարվել կանխիկ կամ անկանխիկ: Անկանխիկ վճարման դեպքում ապահովագրավճարը համարվում է վճարված Ապահովագրողի հաշվարկային հաշվին մուտք լինելու ամսաթվից: Կանխիկ վճարման դեպքում՝ Ապահովագրողի դրամարկղ վճարելու պահից (համաձայն լիազոր ներկայացուցչի վճարային կտրոնի):

6.4 Կողմերի համաձայնությամբ ապահովագրավճարը կարող է սահմանվել ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ արտարժույթով՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Ապահովագրավճարը սահմանվում է արտարժույթով և վճարվում է ՀՀ դրամով, տվյալ օրվա ՀՀ Կենտրոնական Բանկի փոխարժեքով, եթե կողմերի համաձայնությամբ այլ փոխարժեք սահմանված չէ:

6.5 Ապահովագրավճարը պետք է վճարվի նախքան ապահովագրության պայմանագրի (վկայագրի) ստացումը, սակայն ոչ ուշ, քան պայմանագրի կնքման դիմումի ներկայացման օրվանից 5 (հինգ) աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ:

6.6 Եթե ապահովագրավճարը ապահովագրության պայմանագրով սահմանված պայմաններով չի վճարվել, ապա ապահովագրության պայմանագիրը համարվում է ուժի մեջ չմտած և չի առաջացնում որևէ հետևանքներ կողմերի համար (եթե պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ):

6.7 Ապահովագրավճարը սահմանվում և նշվում է ապահովագրության պայմանագրում/վկայագրում կամ ապահովագրության պայմանագրի անբաժան մասը հանդիսացող վճարման հաշվում:

7. Ապահովագրության պայմանագրի կնքման և դադարեցման կարգը

7.1 Ապահովագրության պայմանագիրը կնքվում է Ապահովագրողի գրավոր դիմումի հիման վրա:

Դիմումը պետք է ներառի ապահովագրության օբյեկտների վերաբերյալ անհրաժեշտ տեղեկատվությամբ: Պայմանագրի կնքումից հետո դիմումը հանդիսանում է դրա մասը:

Ապահովագրության պայմանագրով (վկայագրով) սահմանված այլ պայմանները և հատուկ պայմանները չպետք է ընդլայնեն պատասխանատվության ծավալը և Ապահովագրողի՝ ապահովագրության պայմանագրով սահմանված ապահովագրական ծածկույթը:

7.2 Ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամանակ Ապահովագրողը պարտավոր է Ապահովագրողին հայտնել իրեն հայտնի բոլոր այն հանգամանքները, որոնք կարող են ռիսկի գնահատման համար նշանակալից ազդեցություն ունենալ:

Այս պարտավորության չկատարումը կհանգեցի Ապահովագրողի հատուցում իրականացնելու պարտավորությունից ազատմանը:

Ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամանակ Ապահովագրողը պարտավոր է պատասխանել Ապահովագրողի բոլոր հարցերին, որոնք կնպաստեն ռիսկի գնահատմանը:

7.3 Ապահովագրության պայմանագրի կնքման փաստը հաստատվում է Ապահովագրողի կողմից Ապահովագրողին հանձնվող Ապահովագրության վկայագրով և դրան կցված սույն Ապահովագրության Կանոններով:

Ապահովագրության վկայագիրը ապահովագրողի կողմից տրամադրվում է Ապահովագրողին՝

- ✓ անկանխիկ վճարման դեպքում՝ ապահովագրավճարը ապահովագրողի հաշվարկային հաշվին փոխանցելուց հետո 5 բանկային օրվա ընթացքում
- ✓ կանխիկով վճարման դեպքում՝ ապահովագրավճար ստացումից անմիջապես հետո

Ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում վկայագրի կորստի դեպքում Ապահովագրողին գրավոր դիմումի հիման վրա տրամադրվում է կրկնօրինակ, որից հետո կորած ապահովագրության վկայագիրը համարվում է ուժը կորցրած և դրա հիման վրա ապահովագրական հատուցման վճարում չի իրականացվում:

Ապահովագրության պայմանագրի գործողության ընթացքում վկայագրի կրկնակի կորստի դեպքում, կրկնօրինակի ստացման համար Ապահովագրողը Ապահովագրողին վճարում է դրամական գումար՝ վկայագրի պատրաստման և ձևակերպման համար:

7.4 Ապահովագրության պայմանագիրը ուժի մեջ է մտնում ապահովագրավճարի վճարման օրվանից, եթե պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:

7.5 Ապահովագրության պայմանագիրը դադարում է՝

- ✓ ժամկետի ավարտման դեպքում
- ✓ Ապահովագրողի ապահովագրության պայմանագրով սահմանված պարտականությունների ամբողջ ծավալով կատարման դեպքում
- ✓ Ապահովադրի կողմից ապահովագրության պայմանագրով սահմանված ժամկետներում ապահովագրավճարի չվճարման դեպքում
- ✓ Ապահովադրի մահվան դեպքում, բացառությամբ ապահովագրության պայմանագրով Ապահովադրի փոխարինման դեպքի
- ✓ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Ապահովագրողի լուծարման դեպքում
- ✓ դատարանի որոշմամբ պայմանագրի գործողության դադարեցման դեպքում
- ✓ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված այլ դեպքերում

7.6 Ապահովագրության պայմանագիրը կարող է ցանկացած պահի վաղաժամ լուծվել կողմերից մեկի գրավոր դիմումի հիման վրա (ներառյալ կողմերից մեկի, պայմանագրով սահմանված պարտավորությունները խախտելու պատճառով) համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջների: Այս դեպքում Ապահովագրավճարի վերադարձը իրականացվում է հետևյալ կերպ`

7.7 Ապահովագրության պայմանագիրը Ապահովագրողի պահանջով վաղաժամ լուծելու դեպքում վերջինս Ապահովադրին է վերադարձնում ապահովագրության պայմանագրի չլրացած ժամանակահատվածին համապատասխան ապահովագրավճարը` պահելով Ապահովագրողի կատարած ծախսերը: Եթե ապահովագրողի պահանջը պայմանավորված է Ապահովադրի ապահովագրության պայմանագրի պայմանները չկատարելով, ապա ապահովագրավճարը չի վերադարձվում:

7.8 Ապահովագրության պայմանագրի ավարտից առաջ Ապահովադրի կողմից Ապահովագրողին ներկայացված գրավոր դիմումի հիման վրա Ապահովագրության պայմանագիրը Ապահովադրի պահանջով վաղաժամ լուծելու դեպքում Ապահովագրողը վերադարձնում է Ապահովադրին ապահովագրավճարը պայմանագրի չլրացած ժամանակահատվածի համար, պահելով Ապահովագրողի գործավարման ծախսերը` համաձայն գործող լիցենզիայի: Այն դեպքում, երբ Ապահովագրված անձի պահանջը պայմանավորված է Ապահովագրողի կողմից ապահովագրության պայմանագրի խախտմամբ, ապա վերջինս վերադարձնում է Ապահովադրին իր վճարած ապահովագրավճարը ամբողջությամբ:

7.9 ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում ապահովագրության պայմանագիրը կարող է կնքման պահից ճանաչվել անվավեր, եթե

- ✓ պայմանագիրը կնքվել է պատահարի տեղի ունենալուց հետո
- ✓ ապահովագրության օբյեկտ է հանդիսանում դատարանի ուժի մեջ մտած որոշմամբ բռնագանձման ենթակա գույքը

8. Չհատուցվող գումար

8.1 Ապահովագրության պայմանագրով կամ ծրագրերով կարող է նախատեսվել վնասների հատուցմանը Ապահովադրի անձնական մասնակցություն (չհատուցվող գումար): Այս դեպքում ապահովագրական հատուցումն իրականացվում է չհատուցվող գումարը գերազանող մասով: Չհատուցվող գումարը չգերազանցող վնասները հատուցման ենթակա չեն:

8.2 Եթե Ապահովագրության պայմանագրով կամ ծրագրերով այլ բան նախատեսված չէ, ապա պայմանագիրը համարվում է կնքված պատասխանատվության սահմանաչափից 1% չհատուցվող գումարով գույքային վնասների համար, և առանց չհատուցվող գումարի մարմանական վնասների համար:

8.3 Չհատուցվող գումարը սահմանվում է յուրաքանչյուր ապահովագրական պատահարի համար: Եթե տեղի են ունենում մի քանի ապահովագրական պատահարներ, ապա չհատուցվող գումարը հանվում է դրանցից յուրաքանչյուրից:

9. Կողմերի իրավունքները և պարտականությունները

9.1 Ապահովադիրը պարտավոր է.

ա) ժամանակին վճարել ապահովագրավճարները

բ) ապահովագրության պայմանագրի կնքման ժամանակ Ապահովագրողին տեղեկացնել ռիսկի աստիճանի գնահատման համար էական ապդեցություն ունեցող և իրեն հայտնի հանգամանքների ինչպես նաև ապահովագրության տվյալ օբյեկտի վերաբերյալ կնքված կամ կնքվելիք պայմանագրերի մասին,

գ) ապահովագրական պատահարի տեղի ուեՆանալու ժամանակ

- ✓ ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ ապահովագրական պատահարի պատճառների, ընթացքի և հետևանքների բացահայտման համար
- ✓ անհապաղ, սակայն ամեն դեպքում ոչ ուշ քան 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում Ապահովագրողին և լիազոր մարմինների կապի հնարավոր միջոցներով հայտնել պատահարի մասին
- ✓ Ապահովագրողին տեղեկացնել իրեն ապահովագրական պատահարի հետ կապված իրեն ներկայացված պահանջների մասին
- ✓ ձեռնարկել հնարավոր միջոցներ տուժած անձանց հասցված վնասները նվազեցնելու կամ կյանքը փրկելու համար
- ✓ Ապահովագրողին հասանելի սահմաններում ապահովել Ապահովագրողի մասնակցությունը վնասված գույքի ուսումնասիրման և վնասի գնահատման աշխատանքներին
- ✓ Ապահովագրական պատահարի հետևանքով ներկայացված պահանջների դեպքում Ապահովագրողին ցուցաբերել դատական և արտադատական աջակցություն
- ✓ Ապահովագրողին ներկայացնել ապահովագրական պատահարի պատճառների, ընթացքի և հետևանքների, վնասի բնույթի և չափերի վերաբերյալ իրեն հայտնի տեղեկատվությունը և փաստաթղթերը
- ✓ Ապահովագրողի, ինչպես նաև Ապահովագրողի ապահովագրական պատահարի հետ կապված շահերի պաշտպանության նպատակով նշանակել փաստաբան կամ այլ լիազոր անձ՝ եթե Ապահովագրողն անրաժեշտ կհամարի, ընդ որում այդպիսի շահերի պաշտպանության համար Ապահովագրողի կողմից նշված անձանց տալ լիազորագրեր կամ այլ անհրաժեշտ փաստաթղթեր: Ապահովագրողն իրավունք ունի, բայց պարտավոր չէ, դատանում ներկայացնել Ապահովագրողի շահերը կամ այլ կերպ իրականացնել դրանց պաշտպանությունը՝ կապված ապահովագրական պատահարի հետ: Եթե Ապահովագրողը հրաժարվում է ներկայացնել Ապահովագրողի շահերը դատարանում, ապա նա պարտավոր է հատուցել այդպիսի գործընթացների համար Ապահովագրողի իրականացրած փաստաբանական ծախսերը: Այդպիսի ծախսերը հատուցվում են ապահովագրության պայմանագրով սահմանված Ապահովագրողի պատասխանատվության սահմաններում
- ✓ Առանց Ապահովագրողի համաձայնության չիրականացնել հատուցում, մասամբ կամ ամբողջությամբ չհամաձայնվել ներկայացված պահանջներին, ինչպես նաև չընդունել ներկայացված պահանջների կարգավորման հետ կապված որևէ ուղղակի կամ անուղղակի պարտավորություններ
- ✓ այն դեպքում, եթե իրականացվող հատուցման ընդհատման կամ ծավալների կրճատման հնարավորություն կընձեռվի, ապա Ապահովագրողը պարտավոր է այդ մասին տեղեկացնել Ապահովագրողին և ձեռնարկել բոլոր հնարավոր միջոցները այդ հատուցումների ընդհատման կամ կրճատման համար:

9.2. Ապահովագրողը պարտավոր է.

ա) Ապահովագրավճարի վճարման պահից 3 օրվա ընթացքում Ապահովագրողին տրամադրել ապահովագրության վկայագիրը՝ կցելով սույն կանոնները

բ) Ապահովագրողի կողմից ապահովագրական պատահարի առաջացման ռիսկի և ապահովագրության օբյեկտի հնարավոր վնասի չափի նվազեցման նպատակով ձեռնակված միջոցառումների, կամ ապահովագրության օբյեկտի իրական արժեքի մեծացման դեպքում՝ Ապահովագրողի գրավոր դիմումի հիման վրա վերակնքել ապահովագրության պայմանագիրը՝ հաշվի առնելով այդ պարտավորությունները:

գ) ապահովագրական պատահարի դեպքում իրականացնել հատուցում

դ) հատուցել ապահովագրական պատահարի ժամանակ ապահովագրության օբյեկտին հասցված վնասների կրճատման կամ կանխարգելման նպատակով իրականացված ծախսերը

ե) չհրապարակել Ապահովագրողի և նրա ուեցվածքի մասին տեղեկություններ՝ եթե դա հակասում ՀՀ օրենսդրությանը

վ) ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալու մասին տեղեկատվության ստանալու դեպքում

- ✓ հնարավորության դեպքում ուսումնասիրել պատահարի վայրը, կապել վթարային հավաստագիր և Ապահովագրի ներկայացրած փաստաթղթերի հիման վրա որոշել վնասի չափը
- ✓ վթարային հավաստագրի և վնասի չափերի հաշվարկի հիման վրա իրականացնել հատուցում

9.3 Եթե Ապահովագիրը չկատարի սույն կանոնների 9.1 կետով սահմանված պարտականությունները, ապա Ապահովագրողն իրավունք ունի մերժել ապահովագրական հատուցումը այն չափով, որով դա նպաստել է ապահովագրական պատահարի առաջացմանը կամ ծավալների մեծացմանը:

10. Ապահովագրական հատուցման վճարման կարգը

10.1 Ապահովագրական հատուցումն իրականացվում է այն չափով, որով դա նախատեսվում է վնասների հատուցման վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրությամբ:

10.2 Այն դեպքում, երբ ապահովագրական պատահարի վերաբերյալ վեճերը բացակայում են և տուժող կողմը իրավասու է ապահովագրական պատահարի հետևանքով հասցված վնասների սահմաններում հատուցում ստանալու, ապա ներկայացված պահանջները բավարարում են և ապահովագրական հատուցումն իրականացվում է արտադատական եղանակով:

10.3 Այս դեպքում վնասի չափը և ապահովագրական հատուցման գումարը որոշվում է Ապահովագրողի կողմից՝ հասցված վնասի և դրա հետևանքների վերաբերյալ իրավասու մարմինների (բժշկական հաստատություններ, բժշկական փորձագիտական մարմիններ, սոցիալական ապահովության մարմիններ և այլն) կողմից տրված փաստաթղթերի, ինչպես նաև կատարված ծախսերը հավաստող վճարային հաշիվների, տեղեկանքների և այլ փաստաթղթերի հիման վրա: Անհրաժեշտության դեպքում ապահովագրական հատուցման գումարի հաշվարկման ժամանակ կարող է հրավիրվել նաև Ապահովագիրը: Անհրաժեշտության դեպքում վերոնշյալ փաստաթղթերի հիման վրա կապվում է հատուցման վերաբերյալ համաձայնագիր, որը ստորագրվում է Ապահովագրողի, Ապահովագրի և տուժողի կողմից: Ապահովագրողն իրավասու է սույն կանոններով սահմանված ապահովագրական պատահարների հետևանքով հասցված փաստացի վնասների որոշման համար հրավիրել անկախ փորձագետների:

10.4 Սույն կանոնների 10.2 կետով թվարկված իրադարձությունների վերաբերյալ վեճերի առկայության դեպքում, ապահովագրական հատուցումն իրականացվում է դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած դատավճռի կամ որոշման (արբիտրաժային դատարան) հիման վրա:

10.5 Ապահովագրական հատուցման վճարման համար Ապահովագիրը պետք է Ապահովագրողին ներկայացնի հետևյալ փաստաթղթերը

- ✓ փորձագիտական հանձնաժողովի կողմից կապված ապահովագրական պատահարի արդյունքում երրորդ անձանց պատճառված վնասի պատահարների և հնարավոր հետևանքների մասին տեղեկատվություն պարունակող վթարային հավաստագիր
- ✓ Ապահովագրողին ներկայացված հայցերը՝ կապված տեղի ունեցած իրադարձության հետ
- ✓ դատական որոշումը, որը պարունակում է տեղի ունեցած ապահովագրական պատահարի հետևանքով հատուցման ենթակա գումարի չափը, որը ներառված է Ապահովագրողի պատասխանատվության ծավալի մեջ
- ✓ ապահովագրության վկայագիրը
- ✓ այլ առկա փաստաթղթեր, որոնք պարունակում են տվյալ ապահովագրական պատահարի մասին որոշում կայացնելու համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն

10.6 Ապահովագրական հատուցման գումարի մեջ ներառվում են

10.6.1 Ֆիզիկական անձի առողջությանը վնաս հասցնելու կամ մահվան դեպքում

ա) աշխատավարձը, որը տուժածը կորցրել է առողջական խեղման կամ այլ վնասի պատճառով աշխատունակության կորստի կամ դրա նվազման հետևանքով

բ) լրացուցիչ ծախսեր, որոնք անհրաժեշտ են առողջության վերականգնման համար (ուժեղ սնունդ, առողջարանային բուժում, կողմնակի խնամք, պրոթեզավորում, տրանսպորտային ծախսեր, ծախսեր կապված վճարովի բժշկական ծառայության հետ և այլն)

գ) եկամտի մի մասը, որից տուժածի մահվան դեպքում կրկվել են անաշխատունակ անձիք, որոնք գտնվել են նրա խնամակալության տակ կամ ունեցել են նրանից ապրուստի միջոցներ ստանալու իրավունք

դ) հուղարկավորության ծախսեր

ե) հանգամանքների նախնական բացահայտման և Ապահովագրի մեղավորության աստիճանի պարզման հետ կապված խելամիտ ծախսեր

զ) դատական մարմիններում ենթադրյալ ապահովագրական պատահարի հետ կապված գործի վարման ծախսերը

է) անհրաժեշտ և խելամիտ ծախսեր՝ կապված ապահովագրական պատահարի հետևանքով տուժած անձանց կյանքի կամ գույքի փրկման կամ ապահովագրական պատահարի հետևանքով պատճառված վնասի նվազեցման հետ:

10.6.2. Ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքային վնասի հասցման դեպքում

ա) ուղղակի իրական վնասը, հասցված գույքի ամբողջական ոչնչացման կամ մասնակի վնասման հետևանքով, որը գույքի ամբողջական կորստի դեպքում որոշվում է նրա իրական արժեքի չափով՝ մասհանելով մաշվածությունը, մասնակի վնասվածքի դեպքում՝ անհրաժեշտ ծախսերի ծավալով, որն անհրաժեշտ է բերելու այն վիճակին, որում գույքը գտնվել է մինչև ապահովագրական պատահարը

բ) պատահարի հանգամանքների և ապահովագրի մեղավորության աստիճանի նախնական պարզաբանման նպատակով իրականացված խելամիտ ծախսերը, եթե տվյալ իրադարձությունը ճանաչվել է որպես ապահովագրական պատահար

գ) դատական մարմիններում ենթադրյալ ապահովագրական պատահարի գործի ընթացքի հետ կապված ծախսերը, եթե տվյալ իրադարձությունը ճանաչվել է ապահովագրական պատահար

դ) ապահովագրական պատահարի հետևանքով տուժած անձանց կյանքի և գույքի փրկման կամ հասցված վնասների նվազեցման հետ կապված խելամիտ և անհրաժեշտ ծախսերը,

10.7 Ապահովագրական հատուցումը վճարվում է Ապահովագրողի կողմից ապահովագրական պատահարի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերի ստանալուց և շահագրգիռ բոլոր անձանց հետ նրա վերջնական չափի համաձայնեցումից կամ դատավճռի կամ դատարանի որոշման (արբիտրաժային դատարան) օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո 20 օրվա ընթացքում:

10.8 Ապահովագրողն իրավունք ունի մերժել Ապահովագրին ապահովագրական հատուցում վճարել, եթե պայմանագրի գործողության ընթացքում տեղի են ունեցել.

- ✓ Ապահովագրի, Ապահովագրված անձի կամ տուժած երրորդ անձի կողմից նպատակամղված գործողություններ, որոնք նպաստել են ապահովագրական պատահարի տեղի ունենալուն
- ✓ Ապահովագրի կամ այն անձի կողմից ում օգտին կնքվել է ապահովագրության պայմանագիրը, միտումնավոր հանցագործություն, որն անմիջական կապի մեջ է ապահովագրական պատահարի հետ
- ✓ Ապահովագրի կողմից Ապահովագրողին ապահովագրության օբյեկտի, ապահովագրական ռիսկի փոփոխությունների և վնասի ծավալի մասին սխալ տեղեկատվության հաղորդում
- ✓ Ապահովագրողին ապահովագրական պատահարի մասին հայտնելու ժամկետների խախտում կամ պատճառված վնասի փաստը և չափերը հաստատող փաստաթղթերի չներկայացում
- ✓ վնասներն առաջացել են Ապահովագրի նպատակամղված և նրա համար հասանելի միջոցների չփիրառման պատճառով, որոնք պետք է ուղղված լինեն հասցված վնասի նվազեցմանը:

10.9 Ապահովագրական հատուցման մերժման մասին որոշումը Ապահովագրողին հաղորդում է գրավոր տեսքով և մերժման պատճառների հիմնավորմամբ:

10.10 Ապահովագրողի ապահովագրական հատուցման մերժման որոշումը կարող է Ապահովագրի կողմից վիճարկվել դատարանում:

11. Վեճերի լուծման կարգը

Ապահովագրության Պայմանագրի հետ կապված վեճերը լուծվում են բանակցությունների միջոցով: Եթե համաձայնության գալ չի հաջողվում, ապա գործը փոխանցվում է դատարան քննման՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության: